

Conjunctuurbeeld Italië

5 juni 2012

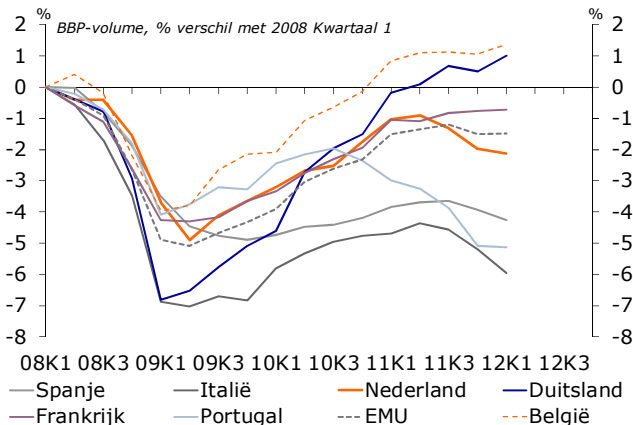
Recessie houdt aan...

jaar op jaar mutatie in %	'11	'12	'13
Bruto binnenlands product	0,5	-2	¼
Particuliere consumptie	0,4	-3	-¼
Overheidsconsumptie	-0,9	0	½
Investerings	-1,2	-9¾	-1
Uitvoer goederen en diensten	6,3	¼	3
Invoer goederen en diensten	1,0	-9¼	3¼
Consumentenprijzen	2,9	2¼	1½
Werkloosheid (%)	8,5	10¼	10¼
Begrotingssaldo (% BBP)	-3,9	-3	-2
Staatsschuld (% BBP)	120,1	124	125

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

Het Italiaanse BBP viel in het eerste kwartaal van 2012 voor het derde achtereenvolgende kwartaal terug. De krimp versnelde van 0,7% k-o-k in 11K4 naar 0,8% in 12K. Door een snel stijgende werkloosheid is de loongroei de afgelopen kwartalen fors achtergebleven bij de inflatie. Het vertrouwen onder consumenten en producenten is de afgelopen maanden verder verslechterd. De binnenlandse bestedingen zullen dan ook verder blijven dalen. Door recessie in veel Europese handelspartners kan de exportgroei daar nog niet voor compenseren. De recessie zet dan ook waarschijnlijk in ieder geval nog tot en met het derde kwartaal door. Dit maakt het verder terugdringen van het begrotingstekort erg lastig.

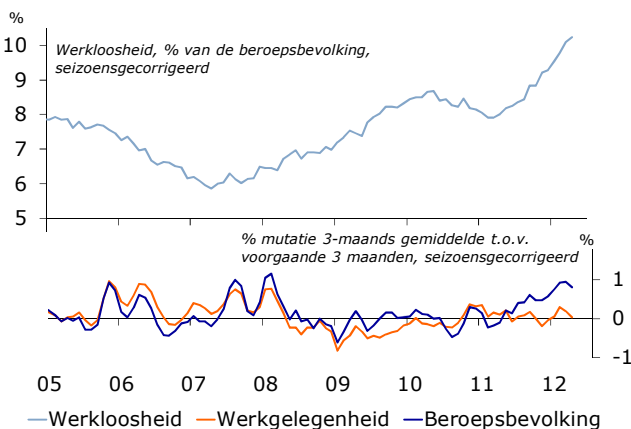
BBP valt verder terug

Bron: Reuters EcoWin

Na krimp van 0,2% en 0,7% k-o-k in 11K3 en 11K4 versnelde de economische terugval in 12K1 nog verder, naar 0,8%. Dit terwijl een tweede kwartaal van krimp voor het eurogebied als geheel juist uitbleef, de krimp in Spanje gelijk was aan het voorgaande kwartaal en de krimp in Portugal erg meeviel. Hoewel de onderverdeling naar vraagcomponenten nog niet bekend is, wijzen beschikbare gegevens voor het eerste kwartaal op een krimp van zowel de export als de binnenlandse bestedingen. Beide zullen in het tweede kwartaal waarschijnlijk verder dalen, waardoor het Italiaanse BBP nog verder weg zal zakken en later dit jaar wellicht zelfs een nieuw dieptepunt sinds begin 2008 zal bereiken.

Werkloosheid loopt snel op...

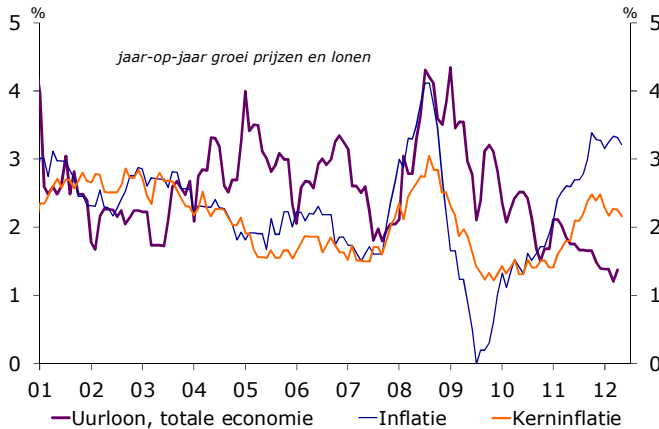
Bron: Reuters EcoWin

De terugval van het BBP-volume is gepaard gegaan met een sterke stijging van het werkloosheidspercentage. Opvallend is echter dat deze stijging nauwelijks toe te schrijven is aan een daling van de werkgelegenheid maar vooral is veroorzaakt door een sterke stijging van de beroepsbevolking als gevolg van een stijgende participatiegraad. Gezien de zwakke economie hadden wij eerder verwacht dat, net als tijdens de eerdere periode van recessie, de beroepsbevolking zou dalen doordat ontmoedigde werzoekenden de arbeidsmarkt verlaten. De stijging van de arbeidsparticipatie is het grootst onder mensen tussen de 55 en 65. Dit is een effect van de verhoging van de pensioenleeftijd waardoor oudere werknemers langer doorwerken.

Conjunctuurbeeld Italië

5 juni 2012

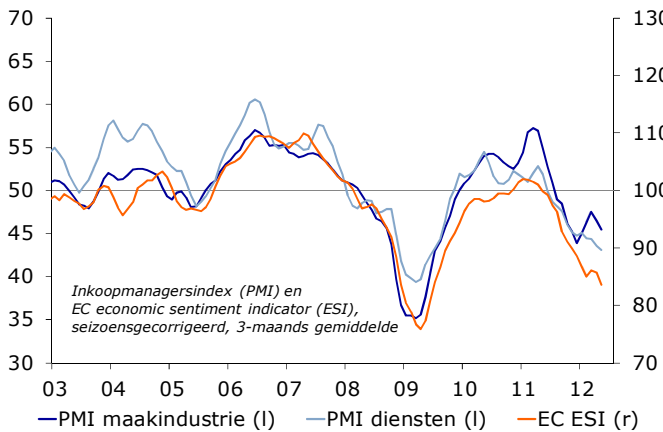
...waardoor de loongroei achterblijft bij de inflatie

Bron: Reuters EcoWin

De pensioenhervormingen zijn goed voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en het economische potentieel. Maar op korte termijn leidt het dus tot hogere werkloosheid. Dit heeft er toe geleid dat de loongroei op het laagste punt in de afgelopen tien jaar is beland. Doordat de loongroei lager is dan de inflatie neemt de koopkracht af. Dat is nadelig voor de consumptieve bestedingen, maar noodzakelijk om het verlies aan prijsconcurrentiekracht dat in de jaren voor de crisis werd opgebouwd weer terug te draaien. Dit proces kan verder ondersteund worden door geplande, maar nog niet goedgekeurde, arbeidsmarkthervormingen.

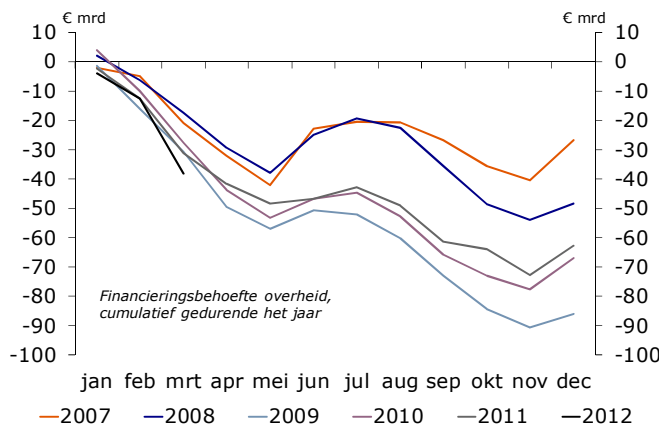
Sentimentindicatoren wijzen op verdere krimp

Bron: Reuters EcoWin

De Economisch Sentiment Indicator daalde in mei zeer hard, naar het laagste niveau sinds april 2009. Het consumentenvertrouwen daalde naar een dieptepunt sinds de start van de reeks in 1980. De inkoopmanagerindices (PMI) stabiliseerden in mei, maar waren in april al fors gedaald. Gezien de aanhoudende onrust door de Griekse verkiezingen de Spaanse banken ligt een snel herstel van het vertrouwen niet voor de hand. Daardoor is het goed mogelijk dat de recessie zich uitstrekt tot in het derde kwartaal van dit jaar. Wij houden echter wel vast aan onze verwachting dat de Italiaanse economie volgend jaar op kwartaalbasis weer voorzichtig zou moeten kunnen groeien.

Terugkeer recessie bemoeilijkt terugdringen tekort

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

In 2010 en 2011 wist de Italiaanse regering haar begrotingsdoelstellingen te behalen. Dit jaar moet het tekort volgens de afspraak met de Europese Commissie teruggebracht worden tot onder de drie procent van het BBP. Maar de recessie maakt het moeilijk om het tekort verder terug te dringen terwijl het nominale BBP nauwelijks groeit. De financieringsbehoefte van de overheid was in het jaar tot en met maart groter dan in de voorgaande jaren. Om het tekort weer terug op het gewenste pad te krijgen staat al een btw-verhoging klaar voor later in het jaar. Maar door de economische tegenwind zal de regering van Mario Monti alle zeilen bij moeten zetten om geen begrotingstegenvaller voor de kiezen te krijgen.

www.rabobank.com/economie

Tim Legierse
Tel. 030 - 2162677
T.Legierse@rn.rabobank.nl